

Villiä miestä ja hurjaa naista etsimässä

Luontoyhteyteen kaipaavien ihmisten opintiellä näkyy tietynlaisia samankaltaisuuksia. Oletettavasti suurin osa meistä poimii tietoa kertomuksista alkuperäiskansoista ja tutkimme kuvia vanhasta elämästä. Törmäämme tarinoihin jaloista villeistä emmekä tiedä, voiko kertomuksiin luottaa. Luin kalastaja-intiaanista, joka vain lannevaatteeseen pukeutuneena liikkui talvella. Paljasjalkaiset heimolaiset metsästävät suurriistaa Afrikan savanneilla ja aboriginaali viettää yön kippurassa puolijäässä. Luonnon karaiset legendat houkuttavat tekemään samalla tavalla.

Useimmilla kadonneen idyllin etsintä alkaa niin kuin vanhojen kuvien köyhillä torppareilla – ilman kenkiä. Minäkin aloin kokeilla symbolirikasta kengättömyyttä teini-iässä ja pääsin niin pitkälle, että kestin vielä alkutalven ensilumet. Pystyin jopa juoksemaan soratiellä metsässä liikkumisesta puhumattakaan. Haavoja jalkoihin tuli kuitenkin paljon, sillä jalan holvi ei kovetu samalla tavalla kuin päkiät. Siirryin sitten moksasiineihin, jotka ovat hieno keksintö. Tuntemus maahan säilyy mutta varpaanvälit ovat suojassa niin kuin jalkaholvikin. Yksi moksasiinipari kesti noin yhden kesän.

Nyt olen juuri toipumassa uudesta jalkahaavasta ja olen näköjään selviämässä nipin napin ilman reissua terveyskeskukseen. Osaan hoitaa haavoja hyvin, mutta todellisessa entisajan omavaraisuudessa on vain vähän lohtua siitä, että on selvinnyt kymmenestä vaikeasta tulehduksesta jos yhdestoista on kuolemaksi. Vaikka haluankin olla jalo villi, on järkevämpää suojata jalkani tuohivirsuilla tai nahalla ennaltaehkäisemään haavoja. Ehkä vanhojen kuvien torpparit jättivät kengät pois vain kuvaushetkeksi ja pehmeällä pihanurmella? Haksahdinko Hollywoodin rakentamiin kuviin intiaaneista?

Amazonin alkuperäiskansoista olen kuullut, että he välttävät tarkkaan kaikenlaisia haavoja, koska sademetsän lämpimässä ja hiostavassa kosteudessa infektioriski on todella suuri. Oma kokemukseni haavoista puoltaa selvästi vanhan kansan puhetta mätäkuusta, joka on epämääräinen jakso kosteutuvasta myöhäiskesästä. Haavan paraneminen kestää kauemmin. Ja ikäkin kai heikentää vastustuskykyä.

Meillä hyvinvointikansalaisilla on varaa kokeilla kaikenlaista, koska kaiken varalta meillä on pääsy johonkin terveyskeskukseen. Hankkimani kokemus kehon rajoista on kuitenkin – ainakin tähän asti – ollut korvaamattoman arvokasta ensikädentietoa, sillä minulla on haavoista kokemusta, jollaista useimmilla nykylääkäreillä ei enää ole. Niin on tuttu lääkäri todennut. Isoisäni oli lääkärinä sodassa. Lääkkeet olivat loppu ja haavoittuneita priorisoitiin sen mukaan, millainen selviytymisen ennuste oli.

Siirtymä kohti vähäresurssisempia elinoloja on väijäämätöntä. Lääkäripalvelut siirtyvät vuodesta toiseen kauemmaksi ja jonot pitenevät. Viranomaispuolella ei ole vielä hyväksyttyä puhua julkisesti alasajosta vaan sitä kutsutaan tehostamiseksi. Karsiminen on kuitenkin alkanut ja sitä ei pysäytetä mielenosoituksilla. Ihmisten selviytymismahdollisuudet

määräytyvät yhä enemmän sen mukaan, mitä osataan hoitaa itse. Koulukaverini Saksassa on ylilääkäri ja sodanajan lääketieteen tutkija. Hänen mukaansa on asiantuntijoiden yleisessä tiedossa, ettei nykyinen lääketieteen teollisuus ole resurssikestävä, mutta siitä on melkein mahdotonta puhua. En tiedä tarkalleen, mitä hän puhui, mutta hänen suorapuheisuutensa ansiosta hänet siirrettiin pois ylilääkäri virasta rivilääkäriksi.

Koska ilmastotalkoot ja hyvinvointivaltion palveluiden lisäämiset eivät sovi hyvin yhteen, meidän kannattaa tehdä siirtymästä mahdollisimman hyvä ja nopea. Jos siirtymäaikana hankkisimme, tarkistaisimme ja jakaisimme kokeellista tietoa kaikilta elämänalueilta, voisimme tasapainottaa pitkäksi ajaksi julkisten palveluiden alasajoa. Kannustusta tee-se-itse- opetteluun ei kannata odottaa lääkäreiltä, koska he luulevat vielä hallinnoivansa terveyspalveluita yhtä vakaasti kuin menneinä runsauden aikoina. Siitä huolimatta arvelen monien tunnustavan, että omatoimisuuden ja osaamisen on siirryttävä takaisin kansalaisten käsiin. Resurssipula antaa uutta arvoa monille parjatuille kansanparannuskeinoille. Mallia omavaraisemmalle elämäntavalle ei ole hyvä ottaa kuitenkaan vanhoista kuvista jaloista villeistä vaan pitämällä silmät auki ja aivot viileinä.

Lasse Nordlund, 28.6.2024

Vuoden 2004 Tarzan